خراسان شمالی
روزنامه سیاسی، اقتصادی، فرهنگی، اجتماعی خراسان شمالی

بخش پایانی

نگاه کارگردانان به جشنواره تئاتر رضوی

بجنورد، برازنده قطب تئاتر ایران

عکس: خراسان شمالی
نمایی از ۲ تئاتر اجراشده در جشنواره تئاتر رضوی

مرتضوی

پرونده اجرای یازدهمین جشنواره تئاتر رضوی با به روی صحنه رفتن ۶ اثر نمایشی از استان های تهران، اصفهان، کرمانشاه، خراسان رضوی و شمالی در روزهای چهارم و پنجم جشنواره بسته شد. هنرمندان پس از چند ماه تلاش و تمرین مداوم و با وجود تمام کم و کاستی های موجود به روی صحنه رفتند. پس از اجرای هر اثر نمایشی با کارگردان های شرکت کننده در جشنواره به گفت و گو نشستیم تا از چگونگی تمرین و فعالیت گروه ها و ناهماهنگی ها و بی برنامگی هایی بگوییم که موجب شد تا آن ها نتوانند آثارشان را در فضای دلخواه و متناسب با نوع نمایش به روی صحنه ببرند. در شماره گذشته مروری داشتیم بر نمایش های اجرا شده و در این شماره، بخش دوم و پایانی نمایش ها را تقدیم می کنیم.

زندگی در سال صفر

«پویان عطایی» که با حضور در جشنواره یازدهم تئاتر رضوی، سومین حضورش را در این جشنواره تجربه می کند، می گوید: بیشتر کارهایم رنگ و بوی مذهبی و دفاع مقدسی دارد، ضمن این که به آثار با موضوع امام رضا(ع) و فرهنگ رضوی علاقه مندم، زیرا علاوه بر لذت بردن از کار، از برکات آن نیز در زندگی بهره مند شده و می شوم. او اعلام دیرهنگام اسامی متون پذیرفته شده را عامل کوتاه بودن زمان تمرین عنوان می کند و می افزاید: با توجه به این که «زندگی در سال صفر» نمایشی پربازیگر و بسیار زمان بر بود، اما ۲۰ تا ۲۵ جلسه تمرین کردیم. این کارگردان جوان می افزاید: فرقی نمی کند که چه اثری را به روی صحنه می بری، حمایتی وجود ندارد و تنها توانستیم فضایی برای تمرین بگیریم اما از حمایت های مالی خبری نبود و نیست، در حالی که هنری که می تواند تماشاگران بسیاری را به سالن های نمایش هدایت کند، نباید مهجور باشد. او استقبال از نمایش را بسیار خوب و عالی توصیف می کند و می گوید: علاوه بر این که استقبال مردم بجنورد واقعا عالی بود، فرهنگ تماشای تئاتر در این خطه بسیار بالاست و این لذت بخش است. وی می معتقد است: اگر یکی، دو سالن نمایش مانند تالار شمس، به مجموعه سالن های شهر اضافه شود، بجنورد به قطب تئاتر ایران تبدیل می شود. وی که از اجرای نمایش ابراز رضایت می کند، می افزاید: با این که فضای موجود مناسب نمایش ما نبود، اما تلاش کردیم با وجود تمام کم و کاستی ها اجرای خوبی داشته باشیم که خوشبختانه اتفاق افتاد.

> کارگردان نمایش «زندگی در سال صفر» : فرهنگ تماشای تئاتر در این خطه بسیار بالاست و این لذت بخش است

بازگشت در چهارشنبه آخر سال

«رضا حسینی» که ۴ دوره در این جشنواره شرکت کرده است، حضور در جشنواره رضوی را به واسطه احساس ادای دین به امام رضا (ع)، یک وظیفه می داند و سعی می کند از هنر و تخصصی که دارد در راستای ارائه مفاهیم رضوی بهره بگیرد. وی که کار کردن با این مضامین را برای رقابت و برگزیده شدن انتخاب نمی کند، معتقد است: برای رسیدن به آرامش باید هر سال و یا هر ۲ سال نمایشی را با رویکرد رضوی تولید کنم و به روی صحنه ببرم. کارگردان اثر نمایشی «بازگشت در چهارشنبه آخر سال» با بیان این که ۲/۵ تا ۳ ماه تمرین کردیم، می گوید: در واقع از اولین مراحل اجرای کار مشکلات آغاز می شود، با این همه از اجرای نمایش راضی بودم.

هزار سال و یک روز

«عباس کریمی» که در شرایطی ویژه و خاص کار را برای اجرا در جشنواره تئاتر رضوی پذیرفته بود، اظهار می دارد: با این همه، استقبال مردم از اثر خوب و بازخورد مردم هم رضایت بخش بود. او با بیان این که ۲ تا ۳ ماه برای اجرای نمایش تمرین کردیم، می گوید: نمی توانم بگویم مشکلی برای تمرین داشتم یا نداشتم زیرا همه چیز در مرز لطف و احترام بود و در عین حال کمبودهایی هم وجود داشت.

رستگاری در شب دور

«بهار کریم زاده» که تجربه حضور در دوره های گذشته را برای حضور در جشنواره داشته، اما نخستین بار در این جشنواره به میزبانی خراسان شمالی شرکت کرده است، می گوید: شاید دلتنگی برای امام رضا (ع) انگیزه و دلیلی برای حضور در این جشنواره بود. او با بیان این که از زمان تصویب متن تا بازبینی آثار یک ماه و نیم تا دوماه تمرین کردیم، می گوید: سعی کردیم خودمان را با شرایط وفق دهیم و امسال اداره تئاتر همکاری خوبی به لحاظ سالن و ساعت تمرین با رسانی یازدهمین جشنواره تئاتر رضوی داشتند طی تماسی از من خواستند تا در این اثر بازی کنم. وی ادامه می دهد: بعد از مطالعه متن و با توجه به دوستی که با کارگردان داشتم و علاقمند بودم تجربه ای هم با «رضا صابری» داشته باشم، پذیرفتم در این کار بازی کنم و می توانم بگویم دلی آن را قبول کردم. «ابراهیمی» در رابطه با این که اگر پیشنهادی برای بازی در شهرستان داده شود، می پذیرید، بیان می کند: اگر کار خوبی در شهرستان پیشنهاد شود، می پذیرم البته با دستمزدهای بالا زیرا راهکار ارائه می دهم تا فروش خوبی داشته باشد. زیرا معتقدم هنری که راهکار اقتصادی نداشته باشد، به درد نمی خورد. وی در رابطه با صحبت مدیرکل هنرهای نمایشی در خصوص غر زدن مداوم هنرمندان تئاتر اظهار می دارد: معتقدم همیشه تقصیر را گردن مسئولان نیندازیم، ما هم مقصریم کار خوب نمی کنیم و انتظار داریم به ما کمک کنند، در حالی که اگر کار خوب ارائه دهیم در همه جای دنیا نیاز به کمک فردی نیست.

گروه داشت و اعضای گروه به شکل منسجم و منظم تمرین کردند و در واقع امام رضا(ع) ما را طلبیده بود. وی ادامه می دهد: از اجرای اول که داوری می شد، راضی بودم، زیرا حس کردم در اجرای دوم ریتم کار کند شد و حال و هوای آن کم شد. وی هر چند از همراهی و همکاری «فیروزه» هنرمند پیشکسوت عرصه تئاتر استان و از مهمان نوازی مردم بجنورد قدردانی می کند، اما از برنامه ریزان جشنواره انتقاد می کند و می گوید: برای اسکان به واسطه تغییر مکان با وجود صحبت و رایزنی به نتیجه نرسیدیم، ضمن این که نمایش «رستگاری در شب دور» را برای فضای بلک باکس در نظر گرفته بودیم و برای همین مجبور به یکسری تغییرات شدیم تا بتوانیم در سالن به اجرا بپردازیم.

وی ادامه می دهد: قبل از بازبینی و دو، سه هفته قبل از جشنواره اعلام کردند که نمایش ما در سالن اجرا می شود و با این که رسما فضای پلاتورا با توجه به نوع کار برای اجرا درخواست کردم و نسبتا قول مساعد هم دادند، اما این اتفاق نیفتاد.

دقایقی با رضا

«سعید نوروزی» که سال گذشته با اثر نمایشی «عکس اتفاق عزیز» در جشنواره تئاتر رضوی شرکت کرده بود، اعتقادات و باورهای شخصی و این امر را که امام رضا (ع) جزئی از زندگی و معنویات مردم شیعه به خصوص در غرب کشور و کرمانشاه است از دلایل حضورش در این جشنواره عنوان می کند. او به ۲ ماه تمرین با روزی ۹ ساعت اشاره می کند و می گوید: گروه سختی های زیادی را متحمل شد تا نمایش شکل بگیرد. او که مشکلات تمرینش را سخت افزاری بیان می کند از این که در کرمانشاه به لحاظ مالی از گروه چندان حمایت نکردند، اظهار تاسف می کند و می افزاید: لوازم مورد نیاز برای دکور را از بجنورد تهیه کردیم و تنها مشکلمان ویدئو پروژکتور بود. کارگردان نمایش «دقایقی با رضا» این را هم می گوید که به عنوان اجرای اول از کار با وجود یک سری ناهماهنگی ها راضی بودم و تلاش می کنم تا این ناهماهنگی ها را برطرف کنم. او از فضایی که برای اجرای نمایش در اختیارش گذاشته شده بود، ابراز رضایت می کند و می گوید: اسکان و پذیرایی هم خوب بود.

در گفت و گو با «حمید ابراهیمی» مطرح شد:

دبیر جشنواره مرا به جشنواره تئاتر رضوی دعوت کرد

«حمید ابراهیمی» بازیگر نمایش «سفر هشتم» در رابطه با نحوه حضورش در جشنواره یازدهم تئاتر رضوی و بازی در اثر نمایشی «سفر هشتم» به کارگردانی «رضا صابری» می گوید: به خاطر لطفی که «عزیزی» دبیر جشنواره و «وحیدلک» مدیر اطلاع رسانی جشنواره از من خواستند تا در این اثر بازی کنم. وی ادامه می دهد: بعد از مطالعه متن و با توجه به دوستی که با کارگردان داشتم و علاقمند بودم تجربه ای هم با «رضا صابری» داشته باشم، پذیرفتم در این کار بازی کنم و می توانم بگویم دلی آن را قبول کردم. «ابراهیمی»

توضیح دبیر جشنواره درباره اجرای غیر حرفه ای یک هنرمند پیشکسوت

دبیر یازدهمین جشنواره تئاتر رضوی در گفت و گو با خبرنگار ما، در رابطه با اجرای غیر حرفه ای یک هنرمند در این جشنواره با وجود اختصاص مبلغی چشمگیر، گفت: به هیچ گروهی رقم چشمگیری ندادیم زیرا بودجه اش را نداریم و اصلا این موضوع امکان ندارد.

«محمود عزیزی» با اشاره به این که باید حالی را که ایجاد شده در نظر گرفت و این که حرکتی این چنینی در شأن جشنواره رضوی نیست و خودمان آن را ایجاد می کنیم و رواج می دهیم، افزود: باید از این فرصت که افراد مختلفی از جای جای کشور دور هم جمع شدند، استفاده کنیم و آن را غنیمت بشمریم و سعی کنیم از هم یاد بگیریم و بر تجربیاتمان اضافه کنیم.

وی اظهارداشت: نباید به سراغ این مسائل برویم که به فلان گروه و فلان هنرمند مبلغی چشمگیر داده شده است، ضمن این که اگر مبلغی هم داده شده قطعا تشخیص داده شده است.

وی اضافه کرد: باید به دنبال نیمه پر لیوان رفت و در رابطه با نیمه خالی بر مبنای عقلانیت انتقاد کرد.

وی ادامه داد: باید اتفاقی را که در این شهر افتاده و یک عده از خانه هایشان بیرون آمدند و اوقات فراغت آن ها پر شده و چند گروهی که ممکن بود چنین فرصتی برایشان به وجود نیاید، آمدند در یک جا زندگی می کنند، با یک اتوبوس رفت و آمد می کنند، یک غذا می خورند، دید.

وی خاطرنشان کرد: ساعت های زیادی از وقتمان را در طول روز صرف فضاهای مجازی و شبکه های اجتماعی می کنیم و پولمان را در جیب آدم های دیگر می ریزیم ، به جای این که این پول صرف خودمان شود، در واقع مغفول فعل خودمان می شویم در حالی که می توانیم از این انرژی به گونه ای دیگر بهره بگیریم.

وی با بیان این که یکسری فرصت هایی را ایجاد کردیم تا افراد بر اساس سلیقه دست به انتخاب بزنند، تصریح کرد: بر این اساس کارهای ویژه ای را در نظر گرفتیم تا افرادی که فرصت نکردند، نمایش ها را ببینند .

وی در پاسخ به این سوال که چرا یک هنرمند برای هزینه ای که بابت اجرا در چنین جشنواره ای دریافت می کند وقت صرف نمی کند، تا اجرای درخوری را ارائه دهد، گفت: اگر هم این اتفاق افتاده باشد، با این کار می خواهید یک فرد یا تئاتر را بکوبید، در حالی که اگر به کار معترضید می توانید اعلام کنید و نباید روی اثری که می بینید قیمت بگذارید، ضمن این که این اتفاق در تالارهای بزرگ با آدم های بزرگ و قراردادهای کلان هم می افتد و اولین بار نیست.

نکاتی درباره جشنواره یازدهم تئاتر رضوی

*برگزاری مراسم افتتاحیه در ورودی سالن گلشن تنها با دو ردیف صندلی باعث شده بود بسیاری از هنرمندان و خبرنگاران ایستاده برنامه را دنبال کنند.

*اجرای گروه موسیقی «چیکسای» در آیین افتتاحیه در خیابان و در حالی که آفتاب مستقیم بر سرشان می تابید، نیازمند انرژی مضاعفی بود.

* اجرای بخشی از مراسم افتتاحیه در لابی تالار گلشن آن هم با ۴ صندلی، ابتکاری دیگر از برنامه ریزان جشنواره بود، تا حدی که مدیرکل فرهنگ و ارشاد سرپا ایستاده بود.

*آنقدر همهمه در مراسم زیاد بود که «عزت ا... مهرآوران» که پشت تریبون در حال نمایشنامه خوانی بود، به حضار اعلام کرد: «من به شما گوش بدهم یا شما به من گوش می دهید».

*پذیرایی از مهمان های افتتاحیه بسیار ضعیف بود، تا جایی که با آب گرم از مهمان ها پذیرایی می کردند.

*مجری برنامه «آرش ضرغامی» در آیین افتتاحیه به اجرای ۱۵ اثر نمایشی در طول جشنواره تئاتر رضوی به جای ۱۴ اثر اشاره کرد.

* هنگام رونمایی از آثار برگزیده صوتی و مکتوب دوره های قبل، «سیاوش طهمورث» که به همراه دیگر مهمان ها روی سن رفته بود، خطاب به حضار اعلام کرد: تعداد ما بیشتر از شماست.

* برای تماشای اثر نمایشی « در مسیر کوه شاه جهان» در ساعت ۱۸:۳۰ فقط ۷ تماشاگر حضور داشتند، برای همین با ۲۵ دقیقه تاخیر در ساعت ۱۹:۰۵ و با ۶۰ تماشاگر شروع شد.

*بنرهای نصب شده در طول مسیر محل اجرای جشنواره که با چسب نواری و نخ شیرینی بسته شده بود، با وزش باد ملایم به حال خود رها شده بود.

* لابی تالار حافظ و گلشن بدون سیستم سرمایشی به سونای خشک تبدیل شده بود.

*طبق برنامه ریزی انجام شده توسط ستاد جشنواره زمان اجرای نمایش ۴۰ دقیقه بود، در حالی که در بنرهای نصب شده در محوطه بیرونی سالن گلشن، زمان نمایش ۱۰۰ دقیقه اعلام شده بود.

*اثر نمایشی «این عروسک» بر خلاف زمان اعلام شده در ۶۰ دقیقه به اتمام رسید.

* مجلس نقل «عزت ا... مهرآوران» به دلیل اعلام خستگی از سوی این هنرمند در شب اول و دوم اجرا نشد و مسئولان ستاد اعلام کردند که به دلیل تقاضای مردم از شب سوم در شهربازی اجرا خواهد شد.

*«عزت ا... مهرآوران» بازیگر و کارگردان اثر نمایشی «این عروسک» به دلیل حفظ نبودن متن ، تئاتر را با «هندز فری» اجرا کرد.

* استقبال از اجرای نمایش «شراره» به کارگردانی «خاتمی» در حدی بود که عده ای که بیشتر آن ها اعضای گروه های نمایشی شرکت کننده در جشنواره بودند، پشت در ماندند و به جای اولویت دادن به آن ها مردم عادی کار را تماشا کردند.

*برای پذیرایی در سالن گلشن تنها به یک سماور چایی بسنده شده بود، که برای جمعیت حاضر بسیار کم بود اما در تالار حافظ از سماور چایی خبری نبود و با کلمن آب گرم از مهمان ها پذیرایی می کردند.

*در حالی که همه محو تماشای نقالی «حسین مداح نیا» در لابی گلشن بودند در های سالن برای تماشای نمایش «آبگینه» باز شد که این ناهماهنگی باعث شد تا فضا به واسطه هجوم تماشاگران برای حضور در سالن خالی شود و این توهینی بزرگ به هنرمند پیشکسوت عرصه نقالی بود و مشخص نشد اگر قرار بود تماشاگران از این هنر استفاده نکنند چرا به گلشن انتقال داده شده بود.

*از مسئولان استانی و شهر، حتی مدیرکل فرهنگ و ارشاد اسلامی و معاونانش در روز اول و دوم در سالن های حافظ و گلشن خبری نبود.

* اعضای ستاد جشنواره تئاتر به جای اولویت دادن به مهمان ها برای تماشای آثار، برای همشهریان خود جا رزرو می کردند.

*رفت و آمد تماشاگران حین اجرای نمایش «آلزایمر» موجب برهم خوردن تمرکز بازیگران شده بود تا جایی که در سانس بعدی این موضوع به تماشاگران تذکر داده شد.

*«عزت ا... مهرآوران» بعد از بازی در نمایش «این عروسک» از مخاطبان بابت نامناسب بودن صندلی که موجب به هم خوردن تمرکز او هنگام بازی شده بود عذر خواهی و از مسئولان به خاطر نبود امکانات انتقاد کرد.

*تعداد سرویس ها برای آخرین گروه نمایشی در تالار گلشن با توجه به این که گروه مجبور به صرف زمان برای جمع کردن دکور و تحویل سالن بود، کم بود.

* اطلاع رسانی به هنرمندان به خصوص هنرمندان شهرستانی بسیار اندک بود.

*اطلاع رسانی برای برگزاری جشنواره بسیار کم و ضعیف بود و در روز آخر جشنواره زمان برگزاری جشنواره را می پرسیدند.

*تبلیغات محیطی برای جشنواره تئاتر رضوی بسیار کم بود.

*بی نظمی تماشاگران هنگام اجرای آثار موجب بر هم خوردن تمرکز دیگر تماشاگران می شد.

*حضور انتظامات برای ساماندهی تماشاگران در طول اجرای جشنواره در سالن های اجرای نمایش بسیار ضعیف بود.

*نمایش «رستگاری در شب دور» برخلاف زمان اعلام شده در جدول اجرایی به جای ۵۰ دقیقه در ۳۶ دقیقه اجرا شد.

* استقبال از اثر نمایشی «سردار» به کارگردانی «نادر برهانی مرند» به حدی بود که علاوه بر این که عده بسیاری از مردم روی زمین نشستند و نمایش را تماشا کردند، تعداد زیادی نیز پشت در سالن ماندند و به دلیل استقبال از نمایش، یک سئانس دیگر اضافه شد.